

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/14/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2521201938
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2521201938.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku, vo veci starostlivosti o maloleté deti: C. D., nar. XX.XX.XXXX, a Y. D., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, deti rodičov: matky C. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P., E. XXX/XX, v konaní zastúpenej JUDr. Barborou Volárovou, advokátkou so sídlom Piešťany, Kukučínova 11, a otca MgA. C. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. P., Dr. D. Z. XXXXX/X, v konaní zastúpeného JUDr. Jozefom Herbulákom, advokátom so sídlom Trenčín, Brnianska 1K, o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Piešťany zo dňa 22. novembra 2021, č.k. 13P/114/2021-73, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **m e n í** tak, že návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia **zamietá**.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov tohto konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie **nariadil** neodkladné opatrenie, ktorým upravil styk otca s maloletou C. a maloletou Y. tak, že otec je oprávnený **stýkať** sa s nimi každú nepárnu sobotu v čase od 10:00 hod. do 15:00 hod. a každú párnú stredu od 15:30 hod. do 17:30 hod. vždy za prítomnosti matky (výrok I.), **zároveň** súd poučil matku a otca, že si na Okresnom súde Piešťany môžu podať návrh na začatie konania vo veci samej. Ak návrh na začatie konania vo veci samej podaný bude, účinky neodkladného opatrenia budú **trvať** až do vykonateľnosti rozhodnutia vo veci samej. Ak takýto návrh podaný nebude a súd **nezačne** konanie vo veci samej z úradnej moci, účinky nariadeného neodkladného opatrenia zaniknú zrušením tohto uznesenia z úradnej moci, ak súd zistí, že sa zmenili pomery alebo ak odpadli dôvody, pre ktoré bolo neodkladné opatrenie nariadené; inak budú jeho účinky **trvať** (výrok II.) O trovách konania súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok III.).

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil aplikáciou ustanovení § 324 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), ako aj ust. § 2 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), vecne tým, že sú tu dôvody na neodkladnú úpravu styku otca s maloletými deťmi len v prítomnosti matky, ktoré boli osvedčené obsahom návrhu a predmetného súdneho spisu. Súd v odôvodnení uviedol, že matka návrhom, doručeným súdu 06.10.2021, žiadala nariadiť neodkladné opatrenie, ktorým by súd otcovi uložil do času vyšetrenia trestného oznámenia pre podozrenie z trestného činu sexuálneho zneužívania maloletej C., **nestretávať** sa s maloletými deťmi, ani ich žiadnym spôsobom **nekontaktovať**, a to vzhľadom na existujúce vážne podozrenie zo sexuálneho zneužívania maloletej C.. Matka dôvodila, že styk otca s maloletými je upravený rodičovskou dohodou, schválenou súdom dňa 18.06.2020. U maloletej C. sa od januára 2021 začali prejavovať zdravotné ťažkosti, čoraz častejšie mávala v stolici krv, skoro vždy po návrate od otca, dcéra sa vyjadrovala, že u otca má problém s vyprázdňovaním.

Matka s ňou navštívila detskú lekárku, ktorá jej urobila odber krvi a nariadila bezlepkovú diétu, ťažkosti sa však nezlepšili, pričom maloletá sa odmietala nechať lekárke vyšetriť. Detská lekárka ju s dcérou poslala na detskú gastroenterológiu. V stredu 13.10.2021 bola dcéra u otca, povedala, že padla u neho pri hre na zadok, že ju veľmi bolí. Nasledovný deň 14.10.2021 s dcérou išli ku gastroenterologičke MUDr. T., ktorá ale maloletú pre jej odpor nedokázala vyšetriť, dcéra sa bránila, plakala. Lekárka (aj vzhľadom na prítomnosť trhliny na konečníku) urgentne odporučila hospitalizáciu maloletej na detskej chirurgii v Bratislave s odporúčením na gynekologické vyšetrenie. Maloletá C. bola v dňoch 14.10. až 16.10.2021 hospitalizovaná na chirurgickom oddelení Národného ústavu detských chorôb v Bratislave, kde absolvovala viacero vyšetrení vrátane gastroenterologického, gynekologického aj psychologického, pri ktorých sa opätovne bránila a pre aktívny odpor nemala lekárske vyšetrený konečník ani genitálie, vizuálne boli zistené trhliny na konečníku. Psychologička vyhodnotila reakcie dieťaťa pri vyšetrení konečníka ako neadekvátne, nasvedčujúce možnej predošlej nepríjemnej skúsenosti a nemocnica podala trestné oznámenie pre podozrenie z možného sexuálneho zneužívania maloletej, pričom matke bolo tiež odporúčané vyhľadať pedopsychologickú pomoc a absolvovať súdnoznalecké psychologické vyšetrenie maloletej. Matka šalej dôvodila, že mal. C. v priebehu posledného roka k otcovi chodievala nerada, avšak na správanie otca ani nikoho z rodiny otca sa nesťažovala, ani nehovorila, čo u otca robili, resp. povedala, že si nepamätá. U dcéry sa postupne začalo meniť správanie, na jednej strane bola ustráchaná a plačlivá, na druhej strane sa správala občas vyzývavo a neadekvátne, matka sa dozvedela, že v materskej škole pred deťmi masturbovala, matka si tiež všimla, že dcéra kreslí koní a jednorozcov s pohlavným orgánom, čo matka u 5-ročného dieťaťa nepovažuje za bežné. Matka s prihladením na tieto zistenia a podozrenia hodnotí zmenu správania u dcéry C. ako vážnu, pričom tieto zmeny ako aj zdravotný stav dcéry priamo súvisia s jej pobytom u otca. Matka považuje za potrebné styk otca s dcérami prerušiť dovtedy, kým nebude po vyšetrení mal. C. v súvislosti trestným oznámením, vyhotovený súdnoznalecký psychologický posudok, pretože pokiaľ sa potvrdí existujúce dôvodné podozrenie zo sexuálneho obťažovania, jeho pôvod vychádza jedine od otca, resp. od jeho rodiny. Navyše dcéra sa dlhodobo bráni stretávaniu s otcom a nechce k nemu ísť, k čomu ju doteraz matka prehovárala, ale už ju nútiť nechce, keďže vzhľadom na nové skutočnosti má za to, že to nie je v záujme maloletej.

3. Súd prvej inštancie konštatoval, že aktuálne na súde neprebíha konanie vo veci samej. Rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto n/ Váhom, č.k. 9P/52/2019 - 100 z 18.06.2020, bolo manželstvo rodičov rozvedené, na čas rozvodu bola schválená rodičovská dohoda, v zmysle ktorej boli obe deti zverené do osobnej starostlivosti matky, otcovi určená vyživovacia povinnosť na deti a bol oprávnený s mal. deťmi stýkať sa: a) v každom nepárnom týždni vždy od soboty od 10:00 hod. do nedele do 18:00 hod. a v každom týždni vždy v stredu od 15:30 hod. do 19:00 hod., b) počas letných školských prázdnin v každom nepárnom týždni vždy v stredu, štvrtok, piatok od 10:00 hod. do 19:00 hod. a následne od soboty od 10:00 hod. do nedele do 19:00 hod., pričom počas letných školských prázdnin neplatí úprava styku podľa bodu a), c) počas zimných školských prázdnin v nepárnom roku od 23.12. od 10:00 hod. do 25.12. do 10:00 hod., v párnom roku od 25.12. od 17:00 hod. do 27.12. do 18:00 hod. a od 30.12. od 10:00 hod. do 01.01. v nasledujúcom nepárnom roku do 18:00 hod., v párnom roku od 03.01. od 10:00 hod. do 06.01. do 18:00 hod., pričom počas zimných školských prázdnin neplatí úprava styku podľa bodu a), všetko s tým, že otec deti prevezme a odovzdá v mieste bydliska matky, prípadne v školskom alebo predškolskom zariadení. Uznesením Okresného súdu Piešťany, č.k. 9P/128/2019 - 31 z 06.09.2019, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave, č.k. 23CoP/71/2019 - 79 z 23.12.2021 bol upravený styk otca s mal. C. a Y. každú stredu od 17:00 hod. do 18:00 hod. a každú nedeľu od 15:00 hod. do 18:00 hod. za prítomnosti matky do doby právoplatného skončenia konania o rozvod manželstva a úpravy práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozводе. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že matka osvedčila potrebu upraviť stretávanie otca s deťmi v jej prítomnosti. Otec mal možnosť vyjadriť sa k závažným argumentom matky uvádzaným v jej návrhu (dlhodobá elektronická komunikácia so žiačkami, intímny vzťah s maloletou žiačkou, spoločné kúpanie sa so svojimi dcérami, chodenie po byte nahý pred deťmi, zabávanie sa na dotykoch dcéry na intímnych miestach), ale k uvádzaným argumentom sa nevyjadril, neposkytol súdu rozumné dôvody, pre ktoré by bolo možné chápať jeho správanie ako bezproblémové ani tvrdenia matky žiadnym spôsobom nepoprel. Strach matky o budúci vývoj dcér možno preto považovať za pochopiteľný a jej obavy o deti dôvodné. Aj podľa názoru odvolacieho súdu je potrebné vykonať rozsiahlejšie dokazovanie (prichádza do úvahy aj znalecké), zamerané na skúmanie osobnosti otca (na ktoré nie je v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia časový priestor), ktoré preukáže, či náklonnosť otca k maloletým dievčatám je, alebo nie je primeraná a či jeho správanie vykazuje znaky neprimeraných odchýlok, ako to uvádzala matka. Súd prvej inštancie ďalej z prepúšťacej správy Národného ústavu detských chorôb v Bratislave z 16.10.2021 zistil, že vzhľadom na anamnézu

je indikované psychologické a psychiatrické vyšetrenie z dôvodu podozrenia na možné zneužívanie. Zo správy kolízneho opatrovníka z 19.11.2021 vyplýva, že v súčasnosti sa styk otca s mal. deťmi nerealizuje, otec sa dostavuje a matka ho vždy osobne informuje, že vzhľadom na situáciu mu deti neodovzdá. Mal. C. momentálne nejaví záujem o stretávanie sa s otcom. Z vyjadrení matky vyplýva, že odkedy sa deti nestretávajú s otcom, mal. C., nemá v stolici krv. Podľa vyjadrenia otca, matka s ním vôbec nekomunikuje, deti nevidel už päť týždňov, podal návrh na súdny výkon rozhodnutia. Obaja rodičia spolupracujú v rámci psychologickej pomoci mal. C. a to vzhľadom na skutočnosti vyplývajúce zo správy z Národného ústavu detských chorôb Bratislava. Na základe uvedených skutočností kolízny opatrovník odporučil súdu nariadením neodkladného opatrenia upraviť styk otca s maloletými na každú nepárnu sobotu v čase od 10:00 hod. do 15:00 hod. a každú párnú stredu od 15:30 hod. do 17:30 hod. vždy za prítomnosti matky.

4. Po oboznámení sa s obsahom návrhu matky spolu s prílohami, podanej správy kolízneho opatrovníka, i ďalším obsahom ostatného spisového materiálu dospel súd prvej inštancie k záveru, že návrh matky na zákaz styku otca s maloletými dôvodný nie je, avšak pripojenými lekáorskými správami, najmä prepúšťacou správou z 16.10.2021 matka osvedčila, že stretávanie otca s mal. deťmi je potrebné aktuálne upraviť v jej prítomnosti. Účelom neodkladného opatrenia je predovšetkým zabezpečiť účinnú a rýchlu ochranu v prípade možného ohrozenia záujmov, zdravia, života maloletého dieťaťa, t.j. zastabilizovať pomery účastníkov konania, tak aby sa predišlo bezprostredne hroziacej ujme. Z obsahu spisu Okresného súdu Piešťany sp. zn. 9P/128/2019 vyplynulo, že otec sa k závažným argumentom matky (dlhodobá elektronická komunikácia so žiačkami, intímny vzťah s maloletou žiačkou, spoločné kúpanie sa so svojimi dcérami, chodenie po byte nahý pred deťmi, zabávanie sa na dotykoch dcéry na intímnych miestach) nevyjadril, neposkytol súdu rozumné dôvody, pre ktoré by bolo možné chápať jeho správanie ako bezproblémové, otec tvrdenia matky žiadnym spôsobom nepoprel. Zo zápisníc z konania o rozvode manželstva, ako aj z rozsudku o rozvode manželstva súd nezistil bližšie okolnosti, resp. spoľahlivé vysvetlenie k vyššie uvedeným skutočnostiam o neprimeranom správaní otca vo vzťahu k mal. C. a Y.. Preto súd v súlade so zákonnými ustanoveniami, so stanoviskom kolízneho opatrovníka, tiež s prihliadnutím na skutočnosť, že otcovi nie je umožnený styk s mal. C. a mal. Y., upravil jeho stretávanie s maloletými v nevyhnutnom rozsahu, pričom bral na zreteľ objektívne právo mal. detí na udržiavanie pravidelného osobného styku s rodičom, s ktorým nežijú v spoločnej domácnosti, tiež zohľadnil vek maloletých, ako aj osvedčenú skutočnosť - podozrenie zo zneužívania mal. C.. Zistiť príčiny zhoršeného zdravotného stavu mal. C., tiež objektívne dôvody odmietania otca maloletou C., ani primeranosť/nepriemeranosť náklonnosti otca k mal. deťom vzhľadom na povahu rozhodovania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia zatiaľ spoľahlivo nebolo možné. Vzhľadom na dôvodné a osvedčené podozrenie však súd upravil styk otca s maloletými len v prítomnosti matky. Súd tiež poučil oboch rodičov o možnosti podať návrh vo veci samej, ktorý bude smerovať k prípadnej zmene úpravy styku otca s mal. C. a Y., v ktorom súd vykoná riadne dokazovanie aj s prihliadnutím na prebiehajúce trestné konanie a následne rozhodne vo veci po vyhodnotení všetkých dôkazov. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP.

5. Proti tomuto uzneseniu sa odvolal otec maloletých. Namietal, že toto rozhodnutie zásadným spôsobom obmedzuje právo detí na stretávanie sa s otcom, ako aj právo otca ako rodiča výchovne vplývať na svoje deti. Poukázal na to, že jeho styk s deťmi je upravený meritórnym rozhodnutím zo dňa 18.06.2020, ku ktorému rodičia dospeli po vzájomnej dohode, deti si na dohodnutý rozsah stretávania zvykli a tento pravidelne prebiehal až do polovice októbra 2021, kedy mu matka začala brániť s odôvodnením, že sa domnieva, že otec deťom ubližuje. Deti sa u otca cítili dobre a nie je pravdou tvrdenie matky, že maloletá C. nechcela k otcovi chodiť. Od októbra 2021 sa snažil o obnovenie stretávania s deťmi, požiadal o pomoc ÚPSVaR Piešťany, kde mu doporučili podať návrh na výkon rozhodnutia, čo aj urobil. Stretnutí s deťmi sa otec nedomáha žiadnou agresívnou formou, v záujme detí preferuje citlivý prístup a ak je to potrebné aj za pomoci odborníka. K zdravotným problémom maloletej C. opisovaným matkou v návrhu otec uvádza, že je pravdou, že u nej riešili trávacie ťažkosti, problémy s vyprázdňovaním a dcéra bola diagnostikovaná celiakia, o čom rodičia dokázali konštruktívne komunikovať. Otec odmieta obvinenie, že mal sexuálne zneužívať maloletú C. a kategoricky vylučuje, že by dieťaťu akýmkoľvek spôsobom ublížil. Poukázal na to, že matka už počas konania o rozvod manželstva podala na neho trestné oznámenie z dôvodu, že mal sexuálne zneužívať svoju maloletú žiačku, vyšetrenie bolo vedené na OR PZ Nové Mesto nad Váhom, pričom bol podaný znalecký posudok z odboru psychológie a z vyšetrenia vyplynulo, že trestné oznámenie bolo nedôvodné a trestné stíhanie vo veci bolo zastavené. Matka teda už v minulosti mala sklony otca krivo obviňovať zo sexuálnej deviácie, čo si otec

vysvetľuje jedine tým, že jej prekáža dobrý vzťah detí k otcovi. Z matkou predložených lekárske správ však vyplýva iba to, že maloletá C. má vo svojom veku strach z akéhokoľvek vyšetrenia u lekára, pričom žiaden z lekárov nevyslovil záver o tom, že by z objektívnych vyšetrení vyplynulo, že dieťa bolo sexuálne zneužívané, skôr sa do správ dostáva podozrenie formulované lekárom zo strany matky. U maloletej C. môže ísť o patologický strach z lekárov, na ktorom by ako rodičia mali konštruktívne spolupracovať za pomoci psychológa, namiesto toho, aby matka otca obviňovala zo sexuálneho zneužívania dieťaťa. Strach maloletej C. z lekárske vyšetrení je vysvetliteľný i tým, že v súvislosti s predchádzajúcimi zdravotnými problémami týkajúcimi sa jej trávenia a problematického vyprázdňovania, s čím bola spojená aj bolesť v oblasti konečníka. Otec pritom poukazuje na to, že maloletá má v porovnaní s deťmi rovnakého veku oveľa horšie prežívanie akejkoľvek, i malej bolesti, o čom svedčia príhody z minulosti, kedy na banálne poranenie až hystericky reagovala. Ani kresbu zvierat s pohlavným údom nemožno považovať za dôkaz, že by mal otec maloletú sexuálne zneužívať, keďže maloletá vzhľadom na svoj vek začína vnímať rozdielnosť pohlaví. Pokiaľ súd vytýka otcovi, že sa v konaní sp.zn. 9P/128/2019 nevyjadril k závažným argumentom matky, k tomu otec uvádza, že tieto skutočnosti matka prvý raz uviedla až vo svojom odvolaní. Po podaní tohto odvolania bol kolíznym opatrovníkom otec kontaktovaný a k skutočnostiam uvádzaným matkou v odvolaní sa vyjadril pred ÚPSVaR Piešťany a podané vysvetlenia vtedy považoval za dostatočné. Pokiaľ ide o obvinenie matky, že sa otec mal intímne sťahovať s maloletou žiačkou, tieto boli dôkladne zo strany polície a prokuratúry preverované s negatívnym výsledkom. Pokiaľ ide o matkou tvrdené nevhodné správanie, nie je pravdou, že otec chodil nahý po byte, resp. že sa mal nechať dcérou dotýkať na intímnych miestach. O tom, že išlo o výmysly matky uvedené účelovo v odvolaní proti neodkladnému opatreniu nariadenému v septembri 2019 svedčí i to, že v následnom konaní o rozvod manželstva na pojednávaní dňa 29.11.2019 takéto tvrdenia o otcovom údajne nevhodnom správaní vôbec neuvádzala, rovnako ako v samotnom návrhu na rozvod, kde iba uviedla, že podľa jej názoru sa otcovi páčia mladé ženy, čím odôvodňovala jej strach o maloletú dcéru. Otec je toho názoru, že ak by matka bola v čase konania o rozvod manželstva presvedčená o tom, že deťom z otcovej strany hrozí akékoľvek nebezpečenstvo, nikdy by nesúhlasila so schválenou dohodou o úprave styku otca s maloletými. Keďže potom v konaní o rozvod manželstva matka neuvádzala žiadne neprimerané správanie otca voči deťom, je absurdné otcovi vytýkať, že na toto nereagoval, keďže to v uvedenom konaní nebolo vôbec preberané. Otec ďalej poukazuje na to, že vo veci bolo podané trestné oznámenie proti otcovi pre podozrenie zo zločinu sexuálneho zneužívania a hoci odvtedy uplynula doba viac ako jeden a pol mesiaca, nebolo otcovi vznesené žiadne obvinenie a zo strany vyšetrovateľa ani nebol kontaktovaný, pričom je potrebné uplatňovať zásadu prezumpcie nevinu. Je neadekvátne, aby iba na podklade matkou vyfabulovaných obvinení zo sexuálneho zneužívania dieťaťa došlo k takému drastickému zásahu do zabehnutého režimu otcovho stretávania sa s deťmi, keďže hrozí citové od cudzenie. Posledné uskutočnené stretnutie v zmysle neodkladného opatrenia prebehlo v stredu od 15.30 do 17.30 hod. za prítomnosti matky a to pre otca veľmi ponižujúcim spôsobom, keď čas trávili vonku pred jej domom, deťom bola zima, zotmelo sa a otec ani nemal možnosť deťom sa vhodným spôsobom venovať. Podľa názoru otca matka neosvedčila dôvodnosť úpravy prijatej súdom, preto navrhol uznesenie zmeniť a návrh matky zamietnuť.

6. Otec v odvolaní navrhol doplniť dokazovanie pripojením spisu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp.zn. 9P/52/2019, tiež spisu Okresného súdu Piešťany sp.zn. 9P/128/2019 a sp.zn. 6Em/4/2021, vyšetrovacieho spisu OR PZ Nové Mesto nad Váhom ČVS: ORP-324/VYS-NM-2019, preveriť stav vyšetrovania vo veci trestného oznámenia podaného Národným ústavom detských chorôb Bratislava v októbri 2021 a vyžiadanim z ÚPSVaR Piešťany všetkých správ o psychologických vyšetreniach maloletej C. od októbra 2021 až doposiaľ.

7. Matka aj kolíznym opatrovníkom považovali rozhodnutie súdu prvej inštancie za správne a navrhli ho potvrdiť.

8. Matka bola toho názoru, že otec zľahčuje a relativizuje silný odpor maloletej C., ktorý kládla pri vyšetreniach konečníka, avšak reakcie maloletej ako neadekvátne nevyhodnotila matka ale konštatovali ju viacerí lekári (MUDr. T. a špecializovaní lekári Národného ústavu detských chorôb v Bratislave), ktorí denne vyšetrujú deti a stretávajú sa s rôznymi reakciami na vyšetrenie, takže ich treba považovať za dostatočne skúsených na posúdenie, či takáto reakcia dieťaťa je v poriadku alebo nie. Nie je pravda, že by si matka nejaké obvinenia voči otcovi vyfabulovala, keď z predložených správ vyplýva, že postupovala len v zmysle odporúčaní psychológa a psychiatra Národného ústavu detských chorôb v Bratislave. Matka má strach o dcéru, nevie čo sa s ňou deje a snaží sa to zistiť a riešiť. Tiež nie je pravda, že by mala

sklony otca krivo obviňovať zo sexuálnej deviácie, vo veci podala na neho iba jedno trestné oznámenie v roku 2019 a to na základe toho, že sa jej sám priznal k intímnej vzťahu so svojou maloletou žiačkou a toto priznanie nepoprel ani pred súdom či pred políciou, iba tvrdil, že tak spravil v hneve resp. z trucu. Vyšetrovateľ OR PZ Nové Mesto nad Váhom vypočul otca maloletej, jeho matku a matku maloletej žiačky, ktorí všetko popreli a trestné oznámenie bolo odmietnuté bez náležitého dokazovania. V uznesení o zastavení trestného stíhania zo dňa 30.12.2019 sa konštatuje, že „ak by aj k pohlavnému, či inému sexuálnemu styku medzi otcom a maloletou žiačkou došlo tak, ako to potvrdil svojej manželke a svokre, porušil by týmto v maximálnej miere len spoločenské morálne pravidlá, ale nespáchal by žiaden trestný čin v zmysle Trestného poriadku Slovenskej republiky“. Predmetom trestného konania z roku 2019 teda nebolo podozrenie zo sexuálneho zneužívania maloletých detí, keďže matka v tomto čase konkrétne podozrenie nemala a vo vzťahu k spoločným deťom len poukazovala na zvláštne správanie otca a napokon v rozvodovom konaní súhlasila s úpravou styku otca s maloletými tak, ako bola určená následne v rozsudku zo dňa 18.06.2020, keď aj zo strany súdu i kolízneho opatrovníka jej bolo zdôrazňované, že trestné oznámenie sa netýka ich maloletých detí a nemôžu byť preto otcovi obmedzované jeho rodičovské práva. Nakoľko v tom čase stretávanie detí s otcom prebiehalo bez problémov, matka nemala dôvod otcovi v styku s deťmi brániť. Táto situácia sa ale podstatne zmenila po tom, čo bola lekármi upozornená na neadekvátne reakcie maloletej a možné súvislosti a preto matka považuje za správne a nevyhnutné dočasne obmedziť ich stretávanie s otcom. Poukazuje na to, že s maloletou mieni od januára 2022 chodiť k detskej psychologičke, zatiaľ bola vyšetrená len v rámci trestného konania. Matka popiera tvrdenie otca, že by stretávanie otca s maloletými podľa nariadeného neodkladného opatrenia prebiehalo len vonku v zime pred domom, keďže cez víkendy strávili súdom určený čas v byte tety otca maloletých. Po tom, čo dcéra nebola 7 týždňov s otcom a nemala žiadne zdravotné problémy, opätovne po návrate domov krvácala z konečníka a matke sa priznala, že si to spôsobila sama. Takéto správanie maloletej nepovažuje matka za normálne, opätovne k tomu došlo po stretnutí s otcom a bez objasnenia príčin, ktoré to spôsobujú. S ohľadom na zdravie a psychický stav maloletých detí nepovažuje preto v záujme maloletých za vhodné obnoviť stretávanie sa otca s oboma deťmi v pôvodnom rozsahu.

9. Otec v odvolacej replike zotrval na podanom odvolaní. Uviedol, že na OR PZ Nové Mesto nad Váhom je pod ČVS: ORP-486/VYS-NM-2021 vedené trestné stíhanie vo veci pre podozrenie zo sexuálneho zneužívania maloletej C., v ktorom bol dňa 15.12.2021 vypočutý ako svedok a maloletá C. sa v konaní podrobila psychologickému vyšetreniu súdnym znalcom, ktorý znalecký posudok by sa mal nachádzať v predmetnom vyšetrovacom spise a otec usudzuje, že sa ním nepotvrdilo akékoľvek podozrenie zo sexuálneho zneužívania maloletej, pretože v opačnom prípade by otcovi bolo vznesené obvinenie, k čomu však dodnes nedošlo. Keďže otec nemá prístup do vyšetrovacieho spisu navrhol, aby odvolací súd pred svojím rozhodnutím tento vyšetrovací spis vyžiadal a zo znaleckým posudkom sa oboznámil, prípadne aj s meritórnym rozhodnutím vyšetrovateľa, ak sa bude v spise nachádzať. Vydaním neodkladného opatrenia dochádza k nedôvodnému zásahu do jeho rodičovských práv a povinností, stretávanie otca s deťmi je obmedzené a uskutočňuje sa pre neho ponižujúcim spôsobom v prítomnosti matky a takýmto stretávaním dochádza k narušaniu jeho vzťahu s deťmi, ktorý bol vždy veľmi dobrý, a ktorý si s dcérami budoval od ich narodenia. Je nepopierateľné, že na strane maloletej C. sa prejavujú zmeny v správaní, signalizujúce možné psychické problémy, avšak s poukazom na závery z policajného vyšetrovania je treba konštatovať, že tieto nemajú pôvod v akomkoľvek zlom zaobchádzaní otca s dieťaťom, ale ich príčinu je potrebné hľadať inde. Obmedzovanie styku detí s otcom k zlepšeniu stavu nevedie, skôr naopak. Otec víta rozhodnutie matky navštevovať s maloletou detskú psychologičku, pretože je presvedčený o tom, že príčinou jej zdravotných ťažkostí je psychický problém, ktorý pramení z rozvodu rodičov. Akékoľvek podozrenie, že by zo strany otca malo dochádzať k sexuálnemu zneužívaniu C. vylučuje tá skutočnosť, že k stretnutiu s dcérami v byte otcovej tety došlo za prítomnosti matky a je teda vylúčené, že by následné matkou tvrdené krvácanie C. bolo spôsobené v dôsledku jej sexuálneho zneužívania. Podľa názoru otca teda v súčasnosti nie sú dané dôvody na drastickú redukciu rozsahu jeho styku s deťmi. Pokiaľ má matka iný názor, nič jej nebráni podať vo veci samej návrh na zmenu úpravy styku, avšak otec nevidí dôvod, aby na čas do rozhodnutia súdu platilo neodkladné opatrenie, naopak, v najlepšom záujme detí je, aby sa s nimi stretával v zmysle úpravy vykonanej rozsudkom zo dňa 18.06.2020.

10. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 2 a § 357 písm. d) CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho

pojednávania preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie otca je dôvodné.

11. Podľa § 28 ods. 1 písm. a) a § 28 ods. 2 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

12. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

13. Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

14. Podľa § 25 ods. 3 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo zakáže styk maloletého dieťaťa s rodičom, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku maloletého dieťaťa s rodičom.

15. Vyššie citované ustanovenia Zákona o rodine predstavujú hmotnoprávny podklad rozhodovania súdov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností rodičov maloletých detí, ktorí spolu nežijú a ustanovenia § 324 a nasl. CSP v spojení s § 360 a nasl. CMP predstavujú podklad procesnoprávny vtedy, ak to vyžaduje úprava pomerov účastníkov konania pred začatím konania, alebo počas konania ale skôr ako súd rozhodne vo veci samej, prípadne aj po skončení konania vo veci samej. Nedostatok dohody rodičov o podmienkach výkonu ktoréhokoľvek z práv a povinností týkajúcich sa maloletého dieťaťa, môže byť dôvodom pre úpravu príslušnej otázky súdom, v prípade potreby i formou neodkladného opatrenia a to dokonca aj bez návrhu zo strany účastníka (§ 23 ods. 2 CMP v spojení s § 360 ods. 1 CMP).

16. Pritom platí, že záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú (čl. 5 Zákona o rodine, čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa), najlepší záujem dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri akomkoľvek rozhodovaní súdu vo veciach týkajúcich sa maloletých detí, teda i pri rozhodovaní o nariadení neodkladného opatrenia.

17. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na skutočnosti vyplývajúce z obsahu spisu, odôvodnenie napadnutého uznesenia i argumenty otca maloletých bolo posúdiť, či súd prvej inštancie správne vyhodnotil splnenie podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým obmedzil styk otca s maloletými tak, že ho oprávnil stýkať sa s maloletými každú nepárnu sobotu v čase od 10:00 hod. do 15:00 hod. a každú párnú stredu od 15:30 hod. do 17:30 hod. vždy za prítomnosti matky a zároveň rodičov poučil, že si na súde môžu podať návrh na začatie konania vo veci samej.

18. Zákonná úprava konania o neodkladných opatreniach (§ 324 a nasl. CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP), vyžaduje na nariadenie neodkladného opatrenia ako formy procesnej ochrany v konaniach súdu o starostlivosti o maloletých zásadne potrebu bezodkladne upraviť pomery účastníkov (§ 325 ods. 1 CSP). Osobitnej povahy tohto procesného inštitútu zodpovedá zjednodušený a zrýchlený procesný postup súdu pri rozhodovaní o návrhu na jeho nariadenie. Súd spravidla rozhodne bez výsluchu a vyjadrenia účastníkov a bez nariadenia pojednávania. Naliehavý charakter konania o neodkladnom opatrení neumožňuje, aby sa vo veci vykonávalo rozsiahle dokazovanie tak, ako v riadnom konaní, preto sa iba osvedčuje, či sú splnené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia. Osvedčovanie na rozdiel od dokazovania znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na neodkladné opatrenie (por. uznesenie Najvyššieho

súdu SR z 28.11.2012, sp. zn. 6 M Cdo 5/2012). Spravidla to znamená, že súd vychádza zo skutkových tvrdení navrhovateľa, ktoré posudzuje v súvislosti s dostupnými dôkazmi z hľadiska ich pravdepodobnosti. Vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (kam patrí aj toto konanie), súd môže vykonať aj také dôkazy, ktoré účastníci nenavrhl.

19. V preskúmvanej veci ide o prípad maloletých, u ktorých na čas po rozvoze manželstva rodičov rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č.k. 9P/52/2019 zo dňa 18.06.2020, súd schválil rodičovskú dohodu o zverení maloletých do osobnej starostlivosti matky a úprave styku otca s maloletými každý nepárny víkend, každú stredu v mesiaci a tiež počas prázdnin. Matka podala dňa 21.10.2021 na súde návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala uložiť otcovi maloletých, aby sa s deťmi nestretával ani ich žiadnym spôsobom nekontaktoval, resp. aby mal zakázaný styk s nimi až do času vyšetrenia trestného oznámenia pre podozrenie z trestného činu sexuálneho zneužívania maloletej C., ku ktorému by mohlo dochádzať počas stretávania detí v domácnosti otca. Toto podozrenie vyplynulo zo skutočnosti, že u maloletej C. sa začala vyskytovať v stolici krv, podľa tvrdenia matky skoro vždy po návrate od otca, navyše začala v škôlke masturbovať a kresliť zvieratá s pohlavnými orgánmi. Podľa názoru matky problémy u maloletej priamo súvisia s jej pobytom u otca, resp. v rodine otca. Matka začala zdravotný stav dcéry riešiť s lekármi, u ktorých nezvyklý odpor zo strany dieťaťa, ktoré sa bránilo vyšetreniam konečníka ani genitálií, vyvolal podozrenie z možného sexuálneho zneužívania maloletej a nemocnica podala vo veci trestné oznámenie.

20. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením na návrh matky nariadil neodkladné opatrenie, ktorým zúžil styk otca s maloletými tak, ako je uvedené vyššie a to z dôvodu, že boli splnené podmienky podľa § 325 ods. 1 CSP, pretože obavy matky o budúci vývoj dcér možno považovať za dôvodné a vychádzajú z vykonaných dôkazov (najmä výpisu zo zdravotnej karty maloletej, lekárskeho nálezov MUDr. I. T., MUDr. C. D., MUDr. O. N., prepúšťacej správy Národného ústavu detských chorôb v Bratislave zo 16.10.2021, kresieb maloletej C.) a prihliadajúc aj na názor kolízneho opatrovníka, mal za osvedčenú potrebu dočasnej úpravy pomerov medzi účastníkmi. Súd prvej inštancie bral do úvahy aj tú skutočnosť, že už v minulosti súd neodkladným opatrením upravil styk otca s maloletými dcérami za prítomnosti matky každú stredu od 17.00 hod. do 18.00 hod. a každú nedeľu od 15.00 hod. do 18.00 hod. (do doby právoplatného skončenia konania o rozvod manželstva a úpravy práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvoze vedeného na Okresnom súde Nové mesto nad Váhom pod sp. zn. 9P/52/2019) a to na základe matkou tvrdeného neprimeraného správania otca vo vzťahu k maloletým dievčatám (dlhodobá elektronická komunikácia so žiačkami, intímny vzťah s maloletou žiačkou, spoločné kúpanie sa so svojimi dcérami, chodenie po byte nahý pred deťmi, zabávanie sa na dotykoch dcéry na intímnych miestach), ktoré súd považoval v tom čase za osvedčené.

21. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého uznesenia a obsahu celého spisu nezistil v postupe prvoinštančného súdu žiadne zásadné nedostatky, pretože na základe zisteného skutkového stavu v čase jeho rozhodovania bolo nepochybne možné ustáliť, že je tu potreba nariadiť neodkladné opatrenie tak ako to urobil prvoinštančný súd. Záver prvoinštančného súdu tak bol v čase jeho rozhodovania správny, keď vzhľadom na zistené okolnosti prípadu, najmä prebiehajúce trestné stíhanie, existovali indície, že prostredie domácnosti otca by mohlo byť pre maloleté deti rizikové.

22. V priebehu odvolacieho konania sa však skutkový stav zmenil a nastali také okolnosti, vyhodnotením ktorých bolo treba dospieť k záveru, že v súčasnosti nie sú splnené podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia. Na základe odvolania otca sa odvolací súd oboznámil s obsahom vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva PZ Nové Mesto nad Váhom ČVS: ORP-486/VYS-NM-2021 a zistil, že dňa 17.02.2022 bolo zastavené trestné stíhanie, ktoré bolo začaté v trestnej veci zločinu sexuálne zneužívanie podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť C. K. na maloletej C.. Dôvodom zastavenia bola skutočnosť, že sa nestal skutok, pre ktorý sa viedlo trestné stíhanie.

23. Označené trestné stíhanie bolo začaté na základe trestného oznámenia Národného ústavu detských chorôb Bratislava zo dňa 18.10.2021, v ktorom je uvedené, že dňa 14.10.2021 o 20,24 h. bola prijatá mal. C. na Klinikum detskej chirurgie NÚDCH, Limbova 1, Bratislava s krvácaním z konečníka, kde boli indagačným vyšetrením verifikované početné análne fisúry. Následným psychologickým vyšetrením bolo posúdené, že reakcie maloletej pri vyšetrení konečníka sú neadekvátne, ako aj odpoveď, prečo má strach z vyšetrenia a psychiatrické vyšetrenie bolo ukončené so záverom na podozrenie na sexuálne zneužívanie dieťaťa.

24. Ako vyplýva z uznesenia o zastavení trestného stíhania, v rámci vykonaného vyšetrovania boli ku skutku vypočutí ako svedok-poškodená matka C. D. a ako svedkovia stará mama C. G., otec MgA. C. D., stará mama S. D. a jej druh C. K.. Do trestného konania bola dňa 8.12.2021 pribratá súdna znalkyňa PhDr. Magdaléna Krasulová z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia dospelých a klinická psychológia detí. Súčasne boli vyžiadané správy od obvodnej lekárky maloletej MUDr. M. T. P., z Národného ústavu detských chorôb v Bratislave, od Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany a Nové Mesto nad Váhom, a od Materských škôl E. a P..

25. Zo záverov znaleckého posudku PhDr. Magdalény Krasulovej č. 25/2021, s obsahom ktorého sa oboznámil aj tunajší odvolací súd vyplýva, že maloletá netrpí žiadnym psychiatrickým ochorením, ani žiadnou psychickou poruchou, ktorej dôsledkom by bola produkcia nepravdivých údajov o realite, nebol zaznamenaný ani sklon ku konfabuláciám a maloletá je vzhľadom na vek schopná vyvodiť primeraný morálny úsudok. U maloletej neboli zistené bezkontaktné ani iné formy, príznaky a prejavy sexuálneho zneužívania, neboli spozorované následky sexuálneho zneužívania a ani typické prejavy v súvislosti s následkami traumy v zmysle symptómov posttraumatickej stresovej poruchy a neprejavili sa ani známky komplexného syndrómu týrania. U maloletej je aktuálne prítomný najmä strach a obavy z vyšetrovania, z nemocníc a najmä vyjadruje obavy z toho, že bude oddelená od matky a sama v nemocnici. Do svojej rodiny maloletá radí aj partnera otcovej matky, teda svojej starej matky, ktorého volá dedko, rada sa s ním i s babkou hrá, chodí pozrieť zvieratká alebo hľadať hríbiky, dedko jej kúpil jednorozčca, no mala strach, že sa bude mama hnevať... takisto mala strach, že sa mama nahnevá, ak si od dedka C. vezme kinder vajíčko... nechce mamu nahneváť, lebo ju má rada a naopak nemá rada, ak sa na ňu hnevá a kričí. Maloletá sa nevyjadruje k osobe partnera starej matky v žiadnom ohľade negatívne, s odporom, alebo so strachom, naopak sa usmieva. V súvislosti so spomínaným „onanovaním“ u maloletej znalkyňa uviedla, že u detí v tomto veku sa akékoľvek prejavy dráždenia pohlavných orgánov v žiadnom prípade nedajú považovať za sexuálne prejavy v pravom slova zmysle, ide skôr o spôsob objavovania vlastného tela, a následne o spôsob psychického upokojovania sa.. Masturbácia dieťaťa nie je totožná s masturbáciou dospelých, nakoľko deti masturbáciu nespájajú so sexualitou a aj ich pocity sa ani vzdialene nepodobajú sexuálnej slasti ...ak je takéto správanie dieťaťa nutkavé a objavuje sa aj niekoľkokrát za deň, môže mať charakter detskej neurózy, teda je vhodné zamerať pozornosť na príčinu vzniku nadmerného intrapsychického napätia dieťaťa a dôvod takéhoto spôsobu upokojovania sa (potencionálne môže dieťaťu chýbať pozornosť a podpora okolia, alebo nie sú plnohodnotne naplnené emočné potreby od vzťahovo dôležitých a blízkych osôb - matka, otec, najmä pochvala, uznanie, ocenenie, povzbudenie, či bezpodmienečná láska a prijatie).

26. Na základe zistených skutočností sa v uznesení o zastavení trestného stíhania konštatuje, že nedošlo k žiadnemu sexuálnemu zneužívaniu maloletej C. a ani žiadnemu inému správaniu voči maloletej zo strany jej otca, či dlhoročného partnera jej starej mamy C. K., ktorého maloletá považuje za svojho starého otca, ktoré by napĺňalo známky skutkovej podstaty hociktorého iného trestného činu uvedeného v Trestnom zákone. Maloletá bola posúdená viacerými detskými psychologičkami, ktoré nezávisle od seba v rôznych časových obdobiach konštatovali, že maloletá nejaví známky sexuálneho zneužívania a ani žiadnej inej psychickej traumy.

27. Z dokazovania vyplynulo, že zmeny v správaní maloletej C., ktoré sa začali prejavovať v minulom roku, nie sú dôsledkom nevhodného správania otca k maloletej, ani jeho rodiny, ale vychádzajú zo znaleckého posudku PhDr. Krasulovej, boli najmä dôsledkom citlivej povahy maloletej C., ktorá veľmi zle niesla rozchod rodičov a oddelenie od otca. Pri každom stretnutí rodičov sa nádejala, že sa ich rodina obnoví a každé lúčenie s hociktorým z nich nanovo veľmi negatívne prežívala, a rovnako tak následné zisťovanie, zrejme najmä zo strany matky a starej matky G., ako a čo bolo u otca. Svoju frustráciu ventilovala prejavmi vzdoru, výbuchmi hysterického hnevu a plaču a neskôr častým detským masturbovaním. Odvolací súd dopĺňa, že pokiaľ ide o krvácanie z konečníka, ukázalo sa, že toto je dôsledkom zdravotných problémov u maloletej, zo vzniku ktorých niet dôvod viniť otca či jeho rodinu a rodičia spoločne musia pracovať na ich eliminácii inými prostriedkami než obmedzovaním styku maloletej s otcom dieťaťa, ku ktorému, ako vyplýva zo znaleckého posudku (por. str. 48 ZP), má maloletá pozitívne citové väzby a na stretnutia s otcom sa teší.

28. Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd uzavrel, že stretávanie otca s maloletými deťmi spôsobom upraveným rodičovskou dohodou obsiahnutou v právoplatnom rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, č.k. 9P/52/2019 - 100 z 18.06.2020, neohrozuje zdravie ani zdravý vývoj maloletých detí

a v súčasnosti nie je osvedčená potreba akýmkoľvek spôsobom tam upravený rozsah a podmienky stretávania meniť.

29. Po vyhodnotení všetkých relevantných skutočností obsahom spisu osvedčených, sledujúc najlepší záujem maloletých detí, ktorým je zachovanie čo najširšieho kontaktu maloletých aj s otcom ako odlúčeným rodičom, dospel potom odvolací súd k záveru, že v tomto prípade nie sú v súčasnosti naplnené zákonné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by bol obmedzený styk otca s maloletými, a preto napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie za použitia ustanovenia § 388 CSP zmenil a návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol ako nedôvodný. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP v sporení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1, 2 CSP).

30. Senát krajského súdu uvedené uznesenie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).